

# Nyt fra fagkonsulenten

Af Bent Fischer-Nielsen

## Skriftlig prøve i 2013:

### Bilag til fællesdel udleveres først kl. 10.00

Ved prøvens start udleveres alene opgaveformuleringerne. Efter én time udleveres bilagsmateriale. Dette gælder fra og med skriftlig prøve i 2013 også fællesdelens tabeller, figurer, citater mm.

Det betyder, at de nuværende 2.g'ere og efterfølgende elever skal trænes i at udnytte gruppearbejdet i den første time til at forberede *alle* opgaverne uden brug af bilag: Hvordan skal opgaverne forstås og hvilke dele af kernestoffet kan komme i anvendelse og hvordan?

Se nærmere i dette blads artikel om den skriftlige prøve 2011.

## Vejledende sæt i forår 2012

I forlængelse af ovenstående og af den ny læreplan med større anvendelse af matematik i samfundsfag vil der i foråret 2012 blive udsendt et vejledende opgavesæt.

## Vejledninger justeret juli 2011

Der er kommet nogle få vigtige tilføjelser i vejledningerne for samfundsfag. De står med rødt, og på side 1 i vejledningerne kan man se, på hvilke sider de er. Så det er meget nemt at tjekke ændringerne. De vedrører typisk mundtlig prøve og sker bl.a. på baggrund af tilbagemeldinger fra censorer.

### Samfundsfag C:

- Når spørgsmål nu godt må gå igen fra dag til dag, anbefales det at variere i bilagsmateriale eller spørgsmål, til kun at lade spørgsmål gå igen i begrænset omfang, til at beholde spørgsmål til alle har været til prøve og til ikke at orientere eleverne om, hvorvidt man lade spørgsmål gå igen.
- Hvis bilagsmaterialet ikke holder sig inden for 2-3 normalsider a 1300 bogstaver, skal censor bede eksaminator om at ændre bilagsmængden.

### Samfundsfag A og B:

- Eleverne skal være grundigt instrueret i, at de skal forberede en fremlæggelse af synopsis på ca. 10 minutter og ikke mere.

- Hvis eksaminanden ikke selv har afsluttet sin fremlæggelse efter ca. 10 minutter, beder eksaminator eksaminanden om at afslutte fremlæggelsen, uanset hvor langt eksaminanden er nået i sin disposition.
- Hvis bilagsmaterialet ikke holder sig inden for det i læreplanen angive antal normalsider a 1300 bogstaver, skal censor bede eksaminator om at ændre bilagsmængden.
- Større grupper end 2-3 kan give mange enslydende fremlæggelser, hvilket må frarådes.
- Normalt vil en synopsis også indeholde en litteraturliste eller noter med angivelse af anvendt materiale

### Desuden i Samfundsfag A:

- Om lineær regression: I samarbejdet med matematik *kan* man inddrage korrelationskoefficienten  $r$  (ud over forklaringsgraden  $R$ -kvadreret, som eleverne *skal* lære at tolke).

## Censorerne om de mundtlig prøver

Mange tak til de censorer, der gik på nettet og udfyldte et lille spørgeskema om en mundtlig prøve! Tilbagemeldingerne har været nyttige og har haft betydning for de ovennævnte justeringer i vejledningerne.

Mange censorerne skriver om gode eksaminatorer med gode eksaminatorer og dygtige elever. En del censorer påpeger dog også ting, der kan gøres bedre:

## For lange fremlæggelser

Mange censorer klager over, at eksaminator lod eleverne fremlægge deres synopsis i for lang tid, således at der ikke var ”god tid” til den efterfølgende dialog. Dette gik ud over den individuelle bedømmelse.

I de nye læreplaner er det præciseret, at elevernes fremlæggelse af deres synopsis højst må vare ca. 10 minutter. I vejledningerne er det tilføjet, at eksaminator skal sikre, at dette overholdes: Dels ved på forhånd at instruere eleverne grundigt om de ca. 10 minutter, og under eksaminationen ved at bede eksaminanden om at afslutte sin fremlæggelse efter ca. 10 minutter. Dette skal ske, uanset hvor langt eleven er nået i sin

disposition. Det er elevens ansvar at disponere sin fremlæggelse inden for de ca. 10 minutter.

Hvis eksaminator ikke sikrer, at de ca. 10 minutter overholdes, må censor bede eleven om at afslutte sin fremlæggelse og efterfølgende under voteringen gøre eksaminator opmærksom på sin rolle i de følgende eksaminationer.

### **For lange prøvematerialer**

En del censorer klager over, at bilagsmaterialerne var for lange og ikke varierede nok, idet de ikke indeholdt statistik. Det er nu præciseret i vejledningerne, at censor jf. Eksamensbekendtgørelsen § 29 skal medvirke til at reglerne overholdes ved at bede eksaminator om at ændre i bilagenes mængde og indhold.

### **Statistik i alle spørgsmål/prøvesæt**

Bemærk ændringerne ifølge de nye læreplaner:

Samfundsfag C: "... mundtlig prøve på grundlag af *et prøvemateriale ... med et ukendt bilagsmateriale med forskellige materialetyper...*". Det betyder at der i *alle* prøvematerialer skal være forskellige materialetyper, hvilket ifølge vejledningen betyder både tekst og statistik.

Samfundsfag A og B: "Hvert prøvemateriale skal i videst muligt omfang indeholde forskelligartede materialetyper, herunder tekster og statistisk materiale." Hvis censor konstaterer, at dette ikke er overholdt, skal censor bede eksaminator om at ændre prøvematerialerne.

Årsagen til, at der skal være forskellige materialetyper er naturligvis, at man skal kunne teste eleverne i række faglige mål, herunder faglige mål vedr. statistik og metode.

### **Nye og gamle læreplaner**

Til prøverne i 2012 vil det være de nye læreplaner og vejledninger, der gælder for samfundsfag C og B. I samfundsfag A er det for sidste gang den gamle læreplan og vejledning, der gælder.

### **Opgaver og bedømmelsesvejledninger**

I september er alle seks eksamensopgaver (3 ordinære og 3 it-opgaver) sendt med post til alle skolernes kontor.

I august er bedømmelsesvejledninger for de fire opgaver i maj mailet til alle rektorer/skoler med besked om at sende dem videre til lærerne i samfundsfag.

### **SRP: Fagets særtræk**

I forbindelse med konferencer om SRP er samfundsfags særtræk i SRP opsummeret således:

#### *Indhold*

- Sociologi, økonomi, politik og international politik anvendes til at undersøge aktuelle samfundsmæssige problemstillinger.
- I samfundsfag er der ifølge de faglige mål et samspil mellem teori og empiri (kvantitative og kvalitative data).

#### *Roller i projekter*

- Anvendelse af sociologiske, økonomiske og politologiske begreber og teorier til analyse af faglige og fællesfaglige problemstillinger.
- Undersøgelser indeholder et samspil mellem teori og empiri. Når det andet fag er dansk, sprogfag mm. med inddragelse af fiktion, vil der være et samspil mellem teori, empiri og fiktion.
- Undersøges en historisk periode inddrages begreber og teori, og der perspektiveres så vidt muligt til aktuelle samfundsforhold.

#### *Metoder*

- Anvendelse af samfundsfaglige begreber og teori som analyseredskab.
- Kvantitativ metode: Anvendelse af statistisk materiale. Evt. egen indsamling via egen spørgeskemaundersøgelse eller databaser.
- Kvalitativ metode: Anvendelse af artikler med interviews. Evt. egne interviews.
- Komparativ metode: Sammenligning af samfundsforhold ud fra faglige begreber.

## Kurser og konferencer

19.08.2011

Bent Fischer-Nielsen

31/8 og 1/9. SRP-konferencer bl.a. om opgaveformuleringer. Undervisningsmin.

31/8 og 1/9. Tværfaglige konferencer om Innovation og bæredygtig udvikling. Aalborg og Odense. [www.formidling.dk/sw50195.asp](http://www.formidling.dk/sw50195.asp)

7/9: KS-konference. Ny læreplan mm. Odense. Undervisningsministeriet.

8-9/9. Regionssekretærkursus i Horsens.

27/9, 28/9, 4/10 og 6/10: AT-konferencer. Undervisningsministeriet

26/10. Regionsmøde i Holstebro.

10-11/11. Generalforsamlingskursus i Middelfart om EU mm. Se [www.fals.info](http://www.fals.info)  
Spørg fagkonsulenten om de justerede læreplaner og vejledninger, mundtlige prøver, skriftlige opgaver med og uden it, srp, innovation mm.

11/11. Årsmøde i Foreningen af Lærere i Samfundsfag på Handelsskolerne (FLSH). København.

17/11. Tværfaglig konference om U-lande og bæredygtig udvikling. LIFE, KU. Se [www.formidling.dk/sw50195.asp](http://www.formidling.dk/sw50195.asp)

23/11. Regionsmøde i Frederikssund.

21-22/11. EU's fiskeripolitik. Samspil mellem samfundsfag, biologi og matematik. Se [www.fals.info](http://www.fals.info)

Hold selv øje med kurser på [www.fals.info](http://www.fals.info) og med konferencer på [www.uvm.dk](http://www.uvm.dk).

### Økonomiske foredrag på LIFE

Professor Niels Kærgård tilbyder gymnasieklasser en række økonomiske foredrag for om globalisering og velfærdsstat, euro'en og den sydeuropæiske krise, den økonomisk-politiske debat og det europæiske landbrug. Skriv til [gymnasiebesoeg@life.ku.dk](mailto:gymnasiebesoeg@life.ku.dk)